

ELS SINGULARS ANECDÓTICS

(NOVA SÉRIE)

EMILI PÒLIT

En les obres biogràfiques no sols és necessari parlar dels homes extraordinaris que resten, sinó també dels interessants que se'n van, fins d'aquells destinats a perdre's i que no ha de conservar-se d'ells més que un petit record de la se-

va obra o una ressenya de la seva vida com a treball literari. Per això es remarquen tant les novel·les que tenen forma de biografia, així com hi ha biografies que, per la falta de força real en el caràcter estudiat, la grandesa ideal arriba a donar-los valor de novel·la.

En totes les èpoques i en totes les regions que fan via dirigint l'ànima per sobre el nivell de la gent vulgar, passen individus interessants, molt interessants, que no poden alçar el palau dels seus ideals ni deixar en el món una senyal definitiva de geni. Aquests són els que inspiren als grans novel·ladors i dramaturgs per animar les seves creacions fantàstiques amb la psicologia de la vida real, d'on han existit en la seva primera intenció, proporcionant misteriosament la llavor en germen; i heu's-aquí que moltes figures literàries que es troben en els llibres o es veuen en el teatre represen-

tades per l'actor ens atrauen l'atenció perquè el talent de l'escriptor o de l'interpret ha sabut fer valdre la virtut d'aquella persona, engrandint la força moral que ella posseïa en el món. Tenint present això, sempre que reviso alguna història d'arts o de ciències, enterant-me dels fets dels homes extraordinaris que hi brillen, restant en vida espiritual, penso en els individus interessants que en aquella època han passat per a perdre's sense poder deixar d'ells més que un humil record.

La reduïda esfera de la intel·lectualitat catalana i el poc esperit d'estimulació que hi existeix, fan que a la nostra terra es trobin molts exemples de lluitador dissortat, i jo he tingut voluntat d'assenyalar algunes honorables víctimes, fixant la memòria en el regne íntim de les emocions que m'han creat els companys.

Altre malaguanyat esforç va resultar el jove poeta Emili Pòlit Buxareu, del qual, després de sa mort, la relació de la vida també me'n fa donar una piadosa referència. La seva obra fou aplegada tota en un llibre, *Vers i Prosa*, que es va publicar a despeses d'uns bons amics, com a tribut pòstum.

La labor d'aquest escriptor, vers i prosa d'amor i misticisme, dominant-hi la nota sensitiva i trista, a través del temps, jutjant-la sols pels seus mèrits literaris, no se la podrà arribar a apreciar més que com a

pomell discret entre les sublimes toies que formaran les flors de la nostra poesia.

L'honorat autor, per tot quant dins la seva modèstia i la seva sinceritat havia anat creant els seus treballs fills del sentiment, bé mereixia que en trobar prematurament l'home la mortalla, vençut pel mal que destrueix els pulmons de la joventut, els seus confraternitzadors li recollissin l'obra com a estimable record.

Emili Pòlit, havia nascut a Alella i se sentia verament propi de la Costa de Llevant, aon quasi sempre va anar a passar els dies de festa durant els anys que va habitar a Barcelona. Sols en l'estiu del 1914, un quant temps abans de defallir el malalt, marxà per una temporada al Montseny amb voluntat de reforçar el cos i esplaiar l'ànima.

De l'ermita de Sant Marçal estant, m'escrivia: «Ahir, cap-al-tard, vaig arribar a aquesta santa solitud, la qual me plau molt. Aquí les fonts brollen gentils, essent ombrejades per fajos i avellaners. Tot és pau, poesia i misteri.»

Feia excursions per aquells boscos i aquelles serralades, animós; però, no poguent compartir l'esplai amb els seus íntims amics i reclamant-lo a ciutat necessaris afers, aviat va tornar a Barcelona.

A Barcelona, per obligació material, tenia establert un magatzem de guix i de ciment, aon acudien traginers i encarregats d'empreses de construcció, gent rústica i esforçada, de caràcter viu i de vegades remarcant el talent natural. Hi havia de guàrdiana una dona vella, castellana, que en els seus bons temps havia exercit de serventa a casa d'uns ponderats marquesos espanyols, i que, resignada dins d'un vestit mal forjat i brut de pols, amb tots els detalls propis de la veritat explicava la història íntima d'aquella família, que ningú deixava d'entreveure un món de riqueses i influències sols sentint fer-ne esment.

A un recó del magatzem hi havia el de-

partament de l'escriptori, una petita cambra amb una taula i unes quantes cadires, on moltes vegades, al capvespre, ens havíem reunit alguns companys al voltant d'Emili Pòlit per a fruitar parlant amb ell d'empreses intel·lectuals. Allí es referia de versos, novel·les, dramas, dibuixos, pintures i escultures que es portaven a terme, i es feia crítica de totes les obres d'autors catalans que darrerament s'havien donat al públic en teatres, llibreries i exposicions.

Com en el magatzem durant el dia s'havien trasbalsat sacs, per molt que s'airegés, per tot el local volava un tel quasi invisible de pols, que entrava fins al nostre departament, i l'amic, que hi estava sempre amb el capell posat, ens deia:

—No us descobriu, no, que s'us embrutaria el cap! Jo aquí no em descobreixo mai, i, amb tot i això, després, quan me trec el barret, quedo com un sant portant corona.

Si alguna vegada l'invitàvem a sortir de nit, humil i resignat, responia:

—Aneu vosaltres, aneu, que esteu bons! Demà ja m'explicareu les impressions de la festa.

No ignoràvem que estava malalt, però pel seu aspecte aparentós d'home robust, alt i roig, no temíem que el desenllaç del seu mal hagués d'ésser tan terrible i sobtat.

El dia 20 de març de l'any 1915, un amic me va fer a saber que acabava de trobar a Emili Pòlit, el qual li havia dit que no se sentia gens bé, i que a l'endemà, diumenge, no aniria a Alella. I aquell mateix vespre el pobre fill de la Costa de Llevant morí.

Se li féu enterrament de molt amable reconeixença, assistint-hi nombrosos companys, i desseguida es va pensar reunir en un volum els seus treballs literaris, junt amb el retrat de l'autor. Joan Puig i Ferrer havia promès a Emili Pòlit que li prologaria un llibre, i es cregué oportú que ho complís en la presentació de l'obra.

PLÀCID VIDAL